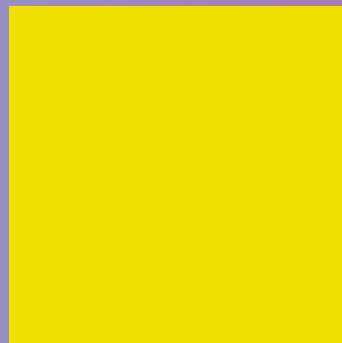

4

ORTHODOXIE

ORTHODOXIE

VOORDAT WE BEGINNEN:

1. Schrijf vijf dingen op die in u opkomen als u aan orthodoxe christenen denkt.
2. Schrijf drie vragen op die u over de orthodoxe kerk wilt stellen.

Figuur 4.1
Kathedraal van de
Geboorte van Christus in
Riga, Letland
Bron: Adobe Stock

4.1 EEN BRIEF VAN ELENI

Hallo, mijn naam is Eleni en ik ben een orthodoxe christen. Ik wil graag met u praten over mijn religie. De naam “orthodox” komt van twee Griekse woorden, namelijk “orthos” wat “juist” betekent en “doxa” dat “geloof of denken” betekent. Orthodox betekent daarom juist geloof of denken.

Net als andere christenen geloven wij dat God een Heilige Drie-eenheid is, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Deze Drie-eenheid van drie onderscheiden personen is tegelijkertijd slechts Eén God. Het ware

mysterie van onze God werd geopenbaard door Jezus Christus, die de Zoon is die mens werd. Hij woonde in Palestina in de eerste eeuw van de christelijke jaartelling, hij onderwees en verrichtte wonderen, maar daarna werd hij vervolgd en stierf aan het kruis voor onze zonden. Als God stond hij echter uit de dood op. Zijn dood en opstanding openbaarden Gods liefde voor zijn wereld en was het begin van de christelijke kerk.

Iconen, namelijk schilderijen van heilige vrouwen en mannen, verhalen uit hun leven en ons heilige boek, de Bijbel, worden in de orthodoxe kerk gerespecteerd en spelen een belangrijke rol in onze traditie. Ze bedekken de muren van onze kerken of zijn geschilderd op stukken hout. Mijn familie heeft thuis twee van zulke iconen die al vele generaties in ons bezit zijn. Ze worden in de kleine iconenhoek geplaatst die in mijn familie huis voor gebed wordt gebruikt.

Ons heilige boek is de Bijbel of de Heilige Schrift. Het bestaat uit twee delen, het Oude en het Nieuwe Testament. Passages daaruit en vooral uit het Nieuwe Testament worden in onze eredienst voorgelezen. In de Grieks-orthodoxe Kerk worden ze gewoonlijk in het Oudgrieks gelezen, wat het soms moeilijk maakt ze te begrijpen.

Een van de belangrijkste symbolen in ons geloof is het kruis, dat ons herinnert aan het offer van Jezus Christus en aan Gods liefde. Wij dragen het meestal om onze hals. We maken het teken van het Kruis over onszelf, vooral tijdens de eredienst of als we bidden.

Orthodoxe christenen bidden gewoonlijk aan het begin en aan het einde van de dag. Een van onze favoriete gebeden is het Gebed van de Heer, een kort gebed dat Jezus Christus aan zijn discipelen leerde en dat sindsdien in onze erediensten, maar ook tijdens het gebed thuis wordt gereciteerd.

De Orthodoxe Kerk kent vele feesten die het hele jaar door worden gevierd. Sommige feesten hebben vaste dagen in het jaar en andere, die elk jaar op een andere datum gevierd worden, worden verplaatsbare feesten genoemd. In de periode voor de grote feesten wordt gewoonlijk gevast, wat betekent dat men bepaalde soorten voedsel niet eet, zoals melk en vleesproducten. Er zijn ook twee vaste vastendagen in de week, woensdag en vrijdag, wanneer we Jezus' dood aan het kruis gedenken.

Figuur 4.2
Versierde paaseieren,
traditioneel voor de Oost-
Europese cultuur
Bron: Adobe Stock

Figuur 4.3
Orthodoxe ceremonie van
de Eucharistie
Bron: Adobe Stock

Figuur 4.4
Jongetje in de kerk met
Pasen
Bron: Adobe Stock

Een van de belangrijkste vaste feesten in de winter is Kerstmis, wanneer we de geboorte van Jezus vieren. Het grootste feest is echter Pasen (of Pascha), een verplaatsbaar feest in het voorjaar, ter viering van de dood en verrijzenis van Jezus Christus. Het is een van de meest vreugdevolle feesten in onze traditie. Door een ander rekensysteem vieren wij Pasen op een andere dag dan andere christelijke tradities. Er is een voorbereidende Goede Week en om middernacht na zaterdag vieren we dat Jezus uit de dood is opgestaan. Paaszondag is een dag van grote vreugde en familietijd. Samen eten we gebarsten, roodgeverfde eieren en begroeten we elkaar met de zin "Christus is verrezen".

Zondag is de heiligste dag van de week. Het is de dag waarop we naar de kerk gaan om deel aan de Goddelijke Liturgie, een speciale eredienst te nemen. In de liturgie vieren wij de Eucharistie, die ons herinnert aan het laatste avondmaal van Jezus Christus met zijn vrienden en discipelen, aan zijn dood en verrijzenis. De gaven van brood en wijn worden aangeboden en ingewijd. We geloven dat ze geestelijk veranderd worden in het Lichaam en Bloed van Christus. Aan het einde van de Liturgie nodigt de priester de leden van de congregatie uit deze te ontvangen. Door de consumptie ervan geloven we dat we in gemeenschap blijven met Jezus Christus, maar ook met de rest van de gemeenschap. Aan het einde van de Liturgie worden ook kleine stukjes brood aan alle deelnemers aangeboden, een herinnering aan de gemeenschappelijke maaltijden die de oude christenen hielden wanneer zij samenkwamen.

Onze parochiekerk is zeer belangrijk voor ons gezinsleven, niet alleen vanwege de viering van de grote feesten en de Goddelijke Liturgie, maar ook omdat enkele van de belangrijkste gebeurtenissen van ons gezinsleven daar plaatsvinden.

Vandaag, bijvoorbeeld, zal mijn jonge zus zich laten dopen en een volwaardig lid van de orthodoxe kerk worden. Tijdens de ceremonie zal ze haar christelijke naam krijgen, ze zal in witte nieuwe kleren gekleed worden en een kruis dragen. Hoewel in de oudheid mensen als volwassenen werden

gedoopt, worden kinderen tegenwoordig in de Orthodoxe Kerk meestal in de eerste maanden van hun leven gedoopt. De doop wordt verricht door de priester. De peetouders van mijn zuster, die binnenkort gedoopt zal worden, zullen er zijn om te helpen. Zij zullen haar spirituele ouders zijn en verantwoordelijk voor haar opgroeien volgens de leringen van de orthodoxe kerk. Mijn zus zal Sophia heten, naar een van mijn grootmoeders. Tijdens de ceremonie zal de priester mijn zus drie keer onderdompelen in het water van de doopvont in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Dit is een symbool van sterven en herboren worden in een nieuw leven naar het voorbeeld van Jezus Christus die stierf en opstond uit de dood. Geen wonder dat dit een belangrijke dag in ons gezin is. Na de ceremonie zullen we het vieren met een groot diner en muziek en mijn gelukkige zusje zal een heleboel cadeautjes krijgen!

Figuur 4.5
Pasgeboren baby doop in
Heilig water
Bron: Adobe Stock

Vrouwen nemen deel aan alle aanbiddingsevenementen in onze kerk en doen vrijwilligerswerk in het maatschappelijk werk van onze parochie door maaltijden te bereiden voor de armen of door gezinnen in nood te bezoeken. Hoewel wij als gelijkwaardige leden van de gemeenschap worden beschouwd, is het ons niet toegestaan priester te worden of een andere openbare rol in het leven van de gemeenschap te vervullen. Het is jammer, maar zoals vaak wordt gezegd is dit een kwestie van traditie en geschiedenis.

Als leden van een geloofsgemeenschap, maar ook van de samenleving, wordt van ons verwacht dat we leven volgens ons geloof en ook handelen op een wijze die dit geloof weerspiegelt. Het liefhebben van God en onze naaste (of christen of niet-christen) is het hoogste bevel en naast onze regelmatige eredienst en deelname aan de eucharistie, moeten we onze liefde en solidariteit aan andere mensen, maar ook ons respect voor de rest van Gods schepping tonen. Aalmoezen geven en ook een leven van

nederigheid en zorgvuldig en eerbiedig gebruik van goederen zijn enkele van de belangrijkste praktische aspecten van het orthodoxe leven. Zoals de priester in onze kerk gewoonlijk in zijn preek zegt, betekent orthodox zijn niet alleen het juiste geloof aanhangen, maar ook naar dit geloof leven.

4.2 OEFENINGEN

4.2.1 OEFENING 1: WAT HERINNEREN WE ONS UIT DE ERVARING VAN ELENI

1. Het woord "orthodox" betekent
 - a. het juiste geloof
 - b. de conservatieve
 - c. de ouderwetse

2. Waarom zijn iconen zo belangrijk voor Orthodoxe Christenen?
 - a. Ze vertellen op een eenvoudige manier verhalen over geloof
 - b. Zij zijn het heilige boek van de Orthodoxe Kerk
 - c. Ze zijn door heilige mannen van de Bijbel gemaakt

3. De heilige dag van de Orthodoxe Christenen is
 - a. Zaterdag
 - b. Zondag
 - c. Vrijdag

4. Het belangrijkste feest voor de Orthodoxe Kerk is
 - a. Kerstmis
 - b. een vast feest in het voorjaar
 - c. Pasen

5. In de orthodoxe Goddelijke Liturgie de deelnemers
 - a. ontvangen zowel het geconsecreerde brood als de wijn
 - b. ontvangen alleen het geconsecreerde brood
 - c. drinken wijn uit een beker

6. Tijdens de doop in de Orthodoxe Kerk
- a. wordt water op het hoofd van het kind besprenkeld
 - b. wordt op het hoofd van het kind een kroon geplaatst
 - c. is het kind dompel je drie keer onder in een lettertype vol water
7. Welk getal is belangrijk in de Orthodoxe Kerk?
- a. twee
 - b. drie
 - c. veertig
8. In de Orthodoxe Kerk
- a. nemen vrouwen niet deel aan gemeenschappelijke aanbidding
 - b. helpen vrouwen in de kerk, maar kunnen ze geen religieuze leiders zijn
 - c. kunnen vrouwen priester worden zoals mannen
9. Eleni zegt dat leven volgens het orthodoxe geloof betekent
- a. alleen voor andere orthodoxe christenen te zorgen
 - b. een afgezonderd leven in het gezin leiden
 - c. solidair te zijn met andere mensen en alle schepselen

Oefening 2: Laten we het over iconen hebben

Iconen nemen een centrale plaats in het orthodoxe leven en de orthodoxe spiritualiteit in. Orthodoxe iconen hebben een diepe symbolische betekenis. Zelfs de gebruikte kleuren staan voor bepaalde ideeën.

Lees de volgende uitleg en kies de kleur die jou het beste lijkt. Leg uit waarom:

Goud: het is de kleur die de goddelijke wereld symboliseert. Het wordt gewoonlijk gevonden als achtergrond in verschillende iconen, in aureolen en op de kleren van Jezus Christus.

Blauw: Het staat voor het Koninkrijk van God, de hemel, oneindigheid of eeuwigheid. Het wordt gewoonlijk gevonden als achtergrond op verschillende iconen en als kleur van de gewaden van de Moeder van Jezus.

Groen: Het is de kleur van vernieuwing, hoop, jeugd en natuur. Het wordt gewoonlijk aangetroffen op iconen die de geboorte van Jezus of de aankondiging van zijn geboorte door de engel aan zijn moeder afbeelden.

Wit: Het staat voor zuiverheid en goddelijkheid. Dit is de kleur van de kleding van de engelen en Jezus als het doel is zijn goddelijke natuur te benadrukken als de Zoon van God.

Figuur 4.6. De Theotokos in de gestalte van Glykofilousa (die Genève: "Creta o venezia, madona glykophilousa, 1457.JPG", [madonna_glykophilousa_1457.JPG](#))

Zwart: Het kan ofwel de kleur van de dood of het kwaad zijn, maar het wordt ook gebruikt voor de kleding van de asceten en monniken om aan te geven dat ze zich van alle wereldse genoegens onthouden.

Bruin: De kleur van de aarde, een symbool van sterfelijkheid en ascetisch leven.

Purperrood: De kleur van koningschap en glorie. Het wordt gebruikt voor de gewaden van Jezus Christus en zijn Moeder.

Kijk nu naar de volgende icoon van Jezus' Moeder en Jezus als een jong kind en probeer de boodschap van de gebruikte kleuren te verklaren.

e haar kind, Jezus, kust), 15th c. Musée d'art et d'histoire de
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Creta_o_venezia_

4.2.3 OEFENING 3: DOOPRITUEL

Je hebt Eleni's volledige beschrijving van het ritueel van de doop gelezen/bekeken. Probeer de gaten in te vullen met een van de onderstaande woorden. Elk woord kan slechts eenmaal worden gebruikt.

Geloof, zalving, kaars, kruis, knippen, olie, kruisen, leven, herboren

Vandaag is een gelukkige dag in mijn familie. Mijn jonge zus gaat gedoopt worden. Ze zal een volwaardig lid van de Orthodoxe Kerk worden. Tijdens de ceremonie zal ze haar christelijke naam krijgen, ze zal in witte nieuwe kleren gekleed worden en een dragen, alle symbolen van haar nieuwe als christen. Hoewel in de oudheid mensen als volwassenen gedoopt werden, worden tegenwoordig in de Orthodoxe Kerk kinderen gewoonlijk in de eerste maanden van hun leven gedoopt. Peetouders zijn meestal vrienden van het gezin of familieleden. Zij zullen haar geestelijke ouders zijn en verantwoordelijk zijn voor haar opgroeiende naar aanleiding van de leringen van de Orthodoxe Kerk.

In het eerste deel van de ceremonie, zal de priester de naam van mijn zus aankondigen en iedereen zal blij zijn. Hij zal dan haar peettante vragen het Symbool van het voor te dragen namens mijn zus, die natuurlijk nog te jong is om het zelf te lezen.

Dan zal de priester zowel mijn zus als haar peettante voor de doopvont leiden en met de hulp van de peettante zal hij mijn zus met gezegende zalven, een symbool van zegen en nieuwe schepping. Hij zal haar drie keer in het water van de doopvont in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest onderdompelen. Nou, niet alle baby's vinden het erg amusant en veel van hen huilen als ze in water ondergedompeld worden. Het is echter een moment van vreugde. Mijn leraar legde ons uit dat dit een symbool van sterven en worden in een nieuw leven is, naar het voorbeeld van Jezus Christus die stierf en opstond uit de dood. Onmiddellijk na het uit de doopvont komen, vindt de chrismatie plaats. Het is de van het lichaam van het kind met gezegende olie. Hierdoor zal mijn zus een kind van God worden die de Heilige Geest van God heeft ontvangen. De priester zal een paar haren van haar hoofd die een klein geschenk symboliseert dat mijn zus tijdens de ceremonie aanbiedt. Ze zal in nieuwe kleren gekleed worden en ze zal een kruis dragen, een belangrijk symbool van geloof voor alle Christenen. Het laat zien dat mijn zuster voortaan in haar eigen leven het voorbeeld

van Jezus Christus zal moeten volgen. De peettante zal mijn zusje dragen en een brandende vasthouden die de eerste stappen van mijn zus in haar nieuwe leven als christen symboliseert. Tenslotte zal de priester een korte passage uit het heilige boek van het Evangelie lezen. Hij zal haar hoofd er mee aanraken en haar zegenen. De mensen tonen hun grote eerbied voor dit boek door het te kussen en zich te, een typisch gebaar van de Orthodoxen. Als lid van de Kerk zal mijn zus aan de sacramenten van de Kerk deelnemen. Het is geen verrassing dat dit een belangrijke dag in onze familie is. Na de ceremonie zullen we het samen met vrienden met eten, snoep en muziek vieren en mijn gelukkige zusje zal een heleboel geschenken krijgen!

4.2.4 OEFENING 4: DAT IS TRADITIE

Traditie als de opgebouwde ervaring en kennis van de Orthodoxe Christelijke Kerk speelt ook vandaag nog een belangrijke rol in het leven van Orthodoxe Christenen. Vaak wordt echter de vraag gesteld of en in welke mate de traditie het leven van hedendaagse orthodoxe christenen kan of moet vormgeven.

Bespreek, na Eleni's presentatie te hebben bekeken, de volgende vragen in groepjes van twee:

- (1) Denk aan praktijken en gewoonten die in uw familie of uw samenleving als traditioneel worden beschouwd en bespreek ze.
- (2) Welke rol denkt u dat traditie speelt in het leven van Orthodoxe Christenen?
- (3) Bespreek de voor- en nadelen van de traditie als een autoriteit die het leven van de leden van een religieuze groep regelt (het ene lid van de groep kan de positieve aspecten en het andere de negatieve presenteren).

Figuur 4.7
Jonge moeder en
haar kleine blonde
Kaukasische dochter met
kaarsen in orthodoxe
Russische Kerk
Bron: Adobe Stock

4.2.5 OEFENING 5: LEVEN VOLGENS GELOOF

Eleni besloot haar brief met de opmerking dat “ Orthodox zijn betekent niet alleen het juiste geloof aanhangen, maar ook naar dit geloof leven”. Dit wordt vaak op allerlei manieren in teksten van de orthodoxe aanbidding herhaald. Bovendien wordt daarin vaak benadrukt dat een ware uiting van liefde jegens God liefde jegens mensen in nood is. Vaak wordt gebruikt Jezus Christus als het prototype van alle mensen die ten onrechte worden vervolgd en lijden.

Lees de volgende verzen van een hymne die op Goede Vrijdag (de vrijdag voor Paaszondag) gezongen wordt. Jozef van Arimathea, een van Jezus' volgelingen, betreurt zijn dood en vraagt de Romeinen om zijn lichaam om het te begraven.

“Geef mij deze vreemdeling, die vanaf zijn kindertijd als een vreemdeling, een bijwoner, in de wereld geweest is.

.....

Geef mij deze vreemdeling, opdat ik hem in een graf kan verbergen, want als vreemdeling heeft hij geen plaats om zijn hoofd te leggen.”

Welke verbanden zou je met de huidige situaties en uitdagingen kunnen leggen?

Figuur 4.8
Handen van de armen
ontvangen voedsel
Bron: Adobe Stock

4.7 WOORDENLIJST

Aalmoezen geven

Het aanbieden van materiële hulp als gift aan mensen in nood.

Zalving

Het aanbrengen van heilige olie in een religieuze ceremonie.

Ascete

Een persoon die om religieuze redenen een leven van zelfverloochening en soberheid leidt.

Bisschop

De hoogste geestelijke leider van de Orthodox Christelijke gemeenschappen in een bepaald geografisch gebied dat gewoonlijk "bisdom" genoemd wordt.

Gemeente / gemeenschap

Een groep mensen die bijeenkomt voor religieuze aanbedding.

geconsacreerd

Maak of verklaar iets heilig (heilig).

Diaken

Van het Griekse woord "diakonos" (helper). Een lid van de lagere rang van christelijke bedienaren (de andere twee zijn priester en bisschop).

Goddelijke Liturgie

De belangrijkste aanbedding in de Orthodoxe Kerk waarbij de eucharistie gevierd wordt.

Eucharistie

Een ceremonie waarin het brood en de wijn geconsacreerd worden. Ze worden geconsumeerd door de deelnemers aan het evenement die gedoopt zijn. Eucharistie komt van het Griekse woord "eucharistia", dat "dankzegging" betekent. Orthodoxe Christenen geloven dat de wijn en het brood mystiek het Bloed en het Lichaam van Jezus Christus zijn.

Peetouders

Die personen die een kind voorstellen om gedoopt te worden. Zij nemen de verantwoordelijkheid om als hun geestelijke ouders op te treden en voor hun religieuze educatie te zorgen. Het zijn meestal familieleden of vrienden van de familie.

Aureool

Een gouden kroon rond het gezicht van een heilige of Jezus Christus. Het duidt op heiligheid en goddelijke glorie.

Iconostase

Een hoog scherm bedekt met iconen dat het heiligdom van de rest van de kerk scheidt.

Monnik

Een lid van een religieuze gemeenschap van mannen die een teruggetrokken leven van armoede, kuisheid en gehoorzaamheid leiden. Het vrouwelijke equivalent is een non.

Nieuwe Testament

Het tweede deel van de Christelijke Bijbel. Het bevat de verhalen van Jezus Christus, zijn discipelen en de leringen die uit Jezus' leven en prediking voortkomen.

Oude Testament

Het eerste deel van de Christelijke Bijbel. Het bevat de geschiedenis, de leer, de profetieën en de rituelen van het oude Israël.

Parochie

Een kleine gemeenschap van christenen die een eigen aanbidding huis (kerk) en een priester als hoofd heeft.

Patriarch

Een vooraanstaande bisschop onder alle andere bisschoppen die ook de geestelijke vader van een Orthodoxe Kerk is.

sacrament

Een religieuze ceremonie die goddelijke genade verleent.

Heiligdom

Het heiligste deel van de kerk.

Theotokos

Een naam van Maria, de moeder van Jezus. De naam komt van de Griekse woorden "Theos" (God) en "tikto" (baren) en verwijst naar het christelijke geloof dat Jezus niet alleen een mens was, maar ook de Zoon van God.

ARISTOTLE
UNIVERSITY OF
THESSALONIKI

Ekaterini Tsalampouni (Thessaloniki, 1967) is associate professor is associate professor aan de Faculteit Theologie van de Aristoteles Universiteit van Thessaloniki. Zij doceert exegese en theologie van het Nieuwe Testament. Haar onderzoek richt zich op de sociaal-historische achtergrond van het Nieuwe Testament, exegese van de evangeliën en de Paulinische brieven, alsook ecologische hermeneutiek en gender theorie.

Apostolos Kralidis (Thessaloniki, 1967) is professor aan de School voor Pastorale en Sociale Theologie van de Aristoteles Universiteit, Thessaloniki, Griekenland. Hij werkte als onderzoeker in het AUTH Centrum voor Byzantijns Onderzoek. Hij doceert Geschiedenis van de Religies, Studie van de Religie, Religies van Oost-Europa in de Late Oudheid, Vroege Islam en Interreligieuze Dialoog. Hij doceert ook aan de Universiteit van Nicosia, Cyprus (Geschiedenis van de Religies voor postdoctoralen). Hij is lid van de administratieve raad van het Confucius Instituut, AUTH.

EDUC8 Consortium

Dit boek werd gefinancierd door het Fonds voor interne veiligheid- Politie van de Europese Unie.

De inhoud van dit boek geeft uitsluitend de mening van de auteurs weer en valt uitsluitend onder hun verantwoordelijkheid. De Europese Commissie aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid voor het gebruik dat eventueel wordt gemaakt van de informatie die erin is vervat.